

DANIJEL SRDAREV

PLANIĆ

TEKSTURE
ARHITEKTURE

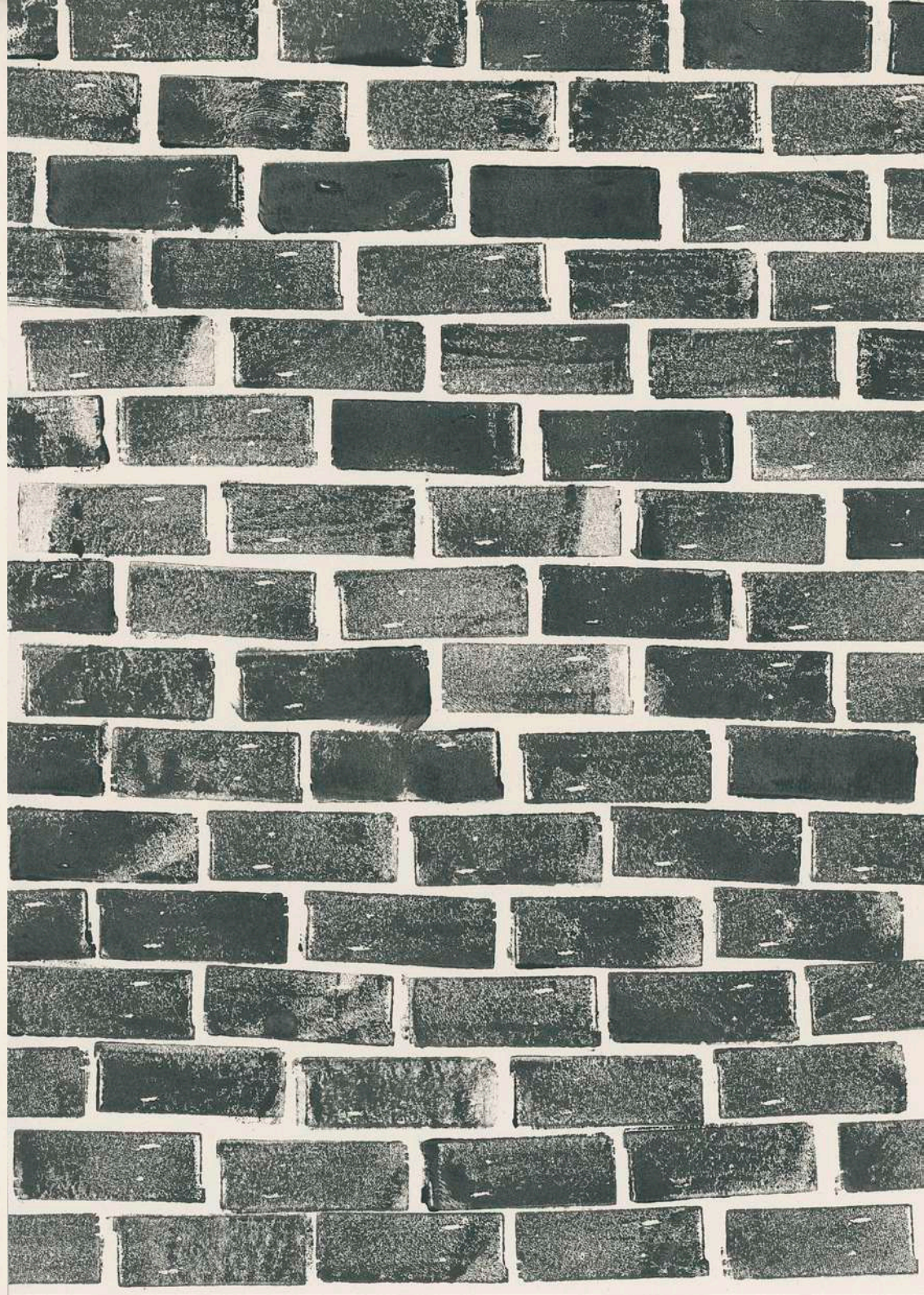
27

Grupa ZEMLJA

Udruženje likovnih umjetnika; slikara, kipara i arhitekata osnovano 1929. godine, policijski zabranjeno 1935. godine. Vizionarski pokretači grupe bili su slikar KRSTO HEGEDUŠIĆ i arhitekt DRAGO IBLER, predsjednik. To je bilo prvo umjetničko udruženje takve vrste u Hrvatskoj, nastalo kao reakcija na društvene događaje u zemlji i svijetu s idejom o potrebi angažiranog djelovanja na temelju povezivanja umjetnosti i života.

U svom manifestu *Zemljaši* kažu: *Treba živjeti životom svog doba. Treba stvarati u duhu svog doba. Suvremeni život prožet je socijalnim idejama i pitanja kolektiva su dominantna. Umjetnik se ne može oteti htijenjima novoga društva i stajati izvan kolektiva. Jer je umjetnost izraz naziranja na svijet. Jer su umjetnost i život jedno.*

Ibler

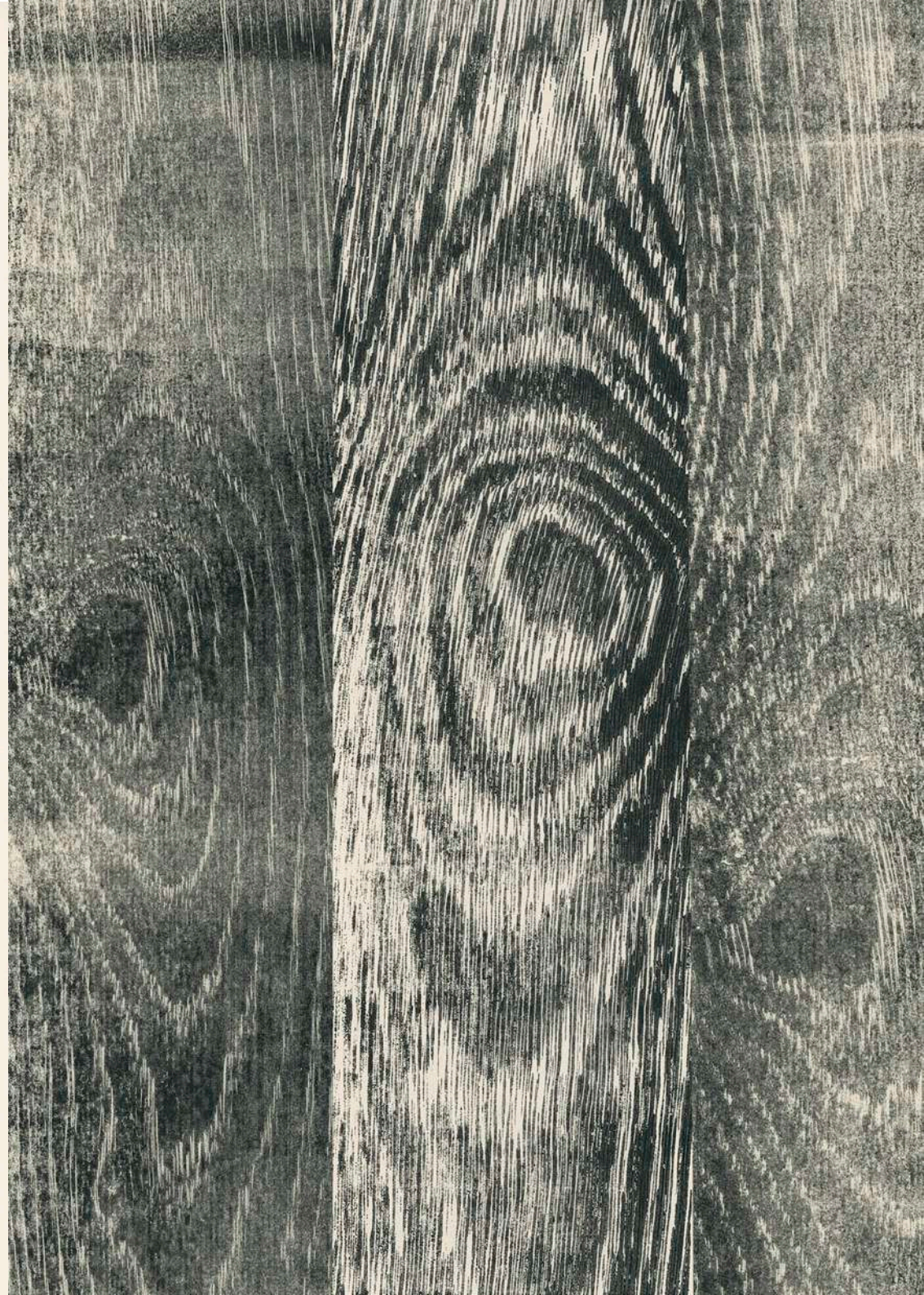
ZAGREBAČKI KRUG ARHITEKTURE obuhvaća arhitektonsku i kulturnu klimu međuratnog razdoblja. Stvaralaštvo zagrebačkih arhitekata u znaku je modernih i avangardnih strujanja, a djela nose značajke kreativnog konstruktivizma i estetskog funkcionalizma.

Kao jedan od najistaknutijih predstavnika ističe se arhitekt Drago Ibler te njegov đak i sljedbenik Stjepan Planić. Širili su ideju moderne arhitekture: projektima, tekstovima, predavanjima, problemskim izložbama i neposrednim kontaktom s naručiteljima. Do osnutka vlastitog ureda DRAGO GALIĆ radi s profesorom DRAGOM IBLEROM na raznim arhitektonskim projektima i realizacijama. Uključuje se u rad grupe "Zemlja" već od njenog osnutka.

GALIĆ

DRVO - materijal koji se koristi u interijeru i eksterijeru - upravo zbog takva korištenja jedan od najpoznatijih Zagrebačkih nebodera arhitekta Drage Iblera nazivamo "Drveni neboder".

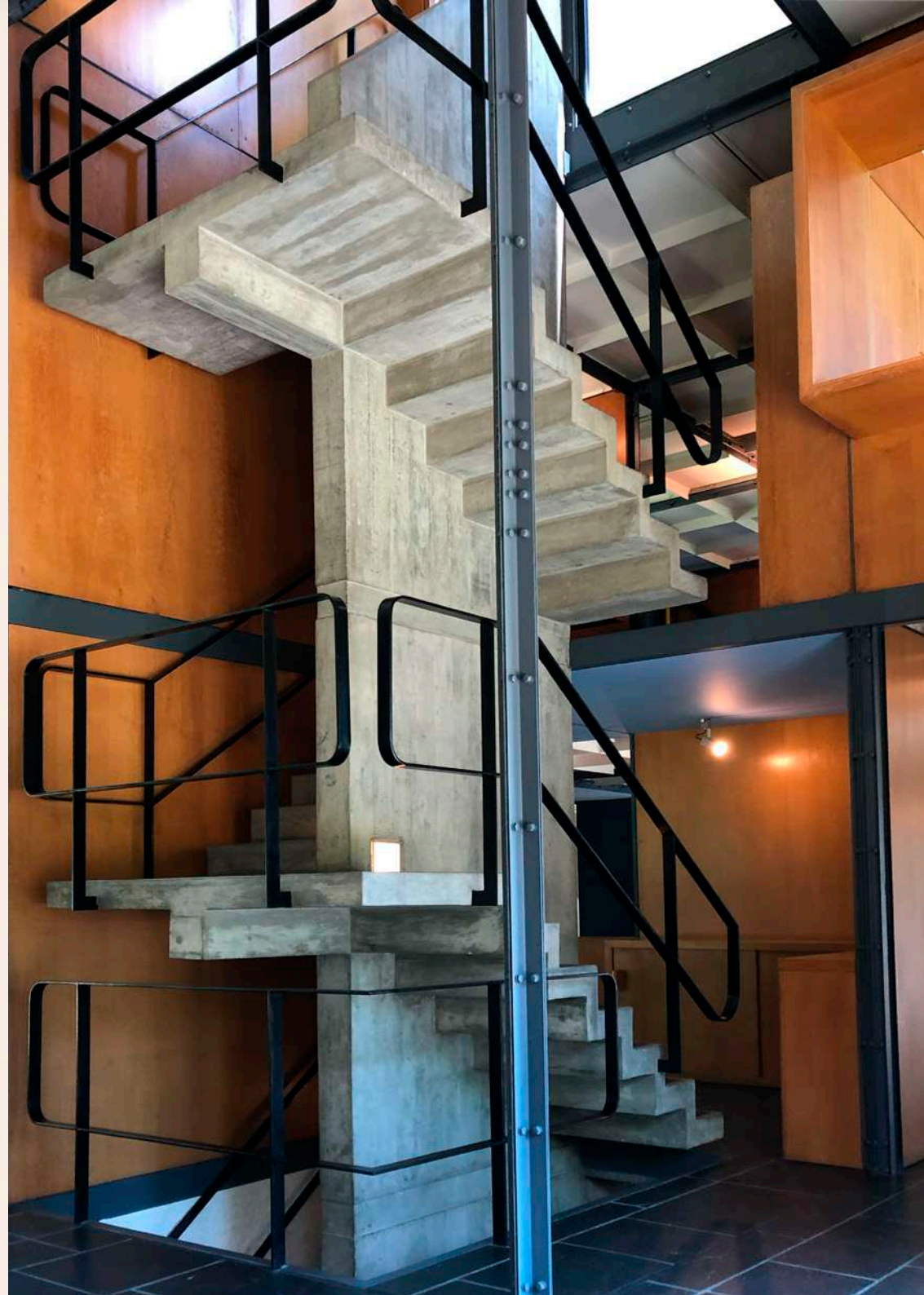
Drvo se koristi i za izradu kalupa u koji se lijeva beton pri gradnji po čemu su prepoznatljive Le Corbusierove građevine. Grube teksture drvenih ploča otiskuju se u beton prilikom sušenja (BÉTON BRUT) što mu u konačnici daje posebnu ljepotu i zanimljivu grafičku igru na zidovima i stupovima.

LC

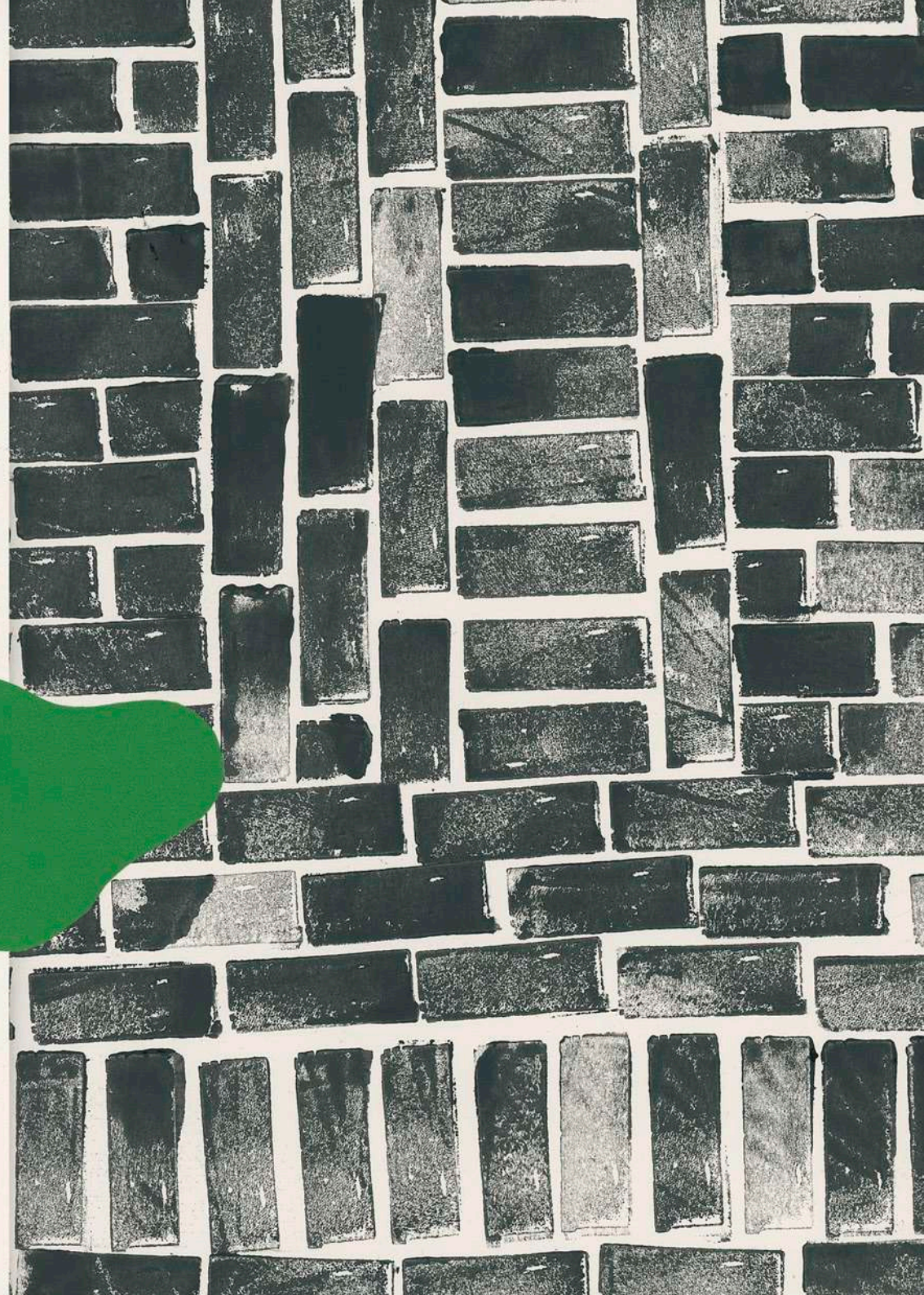
LE CORBUISIER, francuski arhitekt upisan u povijest moderne arhitekture kao jedan od najvećih stvaraoca brojnih arhitektonskih ostvarenja i revolucionarnih ideja kao što je stambeni blok velike harmonije poznat pod nazivom Unité d'Habitation: "stroj za stanovanje" u Marseilleu.

Pred kraj života osamio se na francuskoj rivijeri u mjestu Roquebrune-Cap-Martin u maloj kolibi "Le Cabanon".

Osjećaj za formu i ritam, s obzirom na topografiju
i elemente krajolika, daje Aaltovim građevinama autoritet.

Alvar Aalto

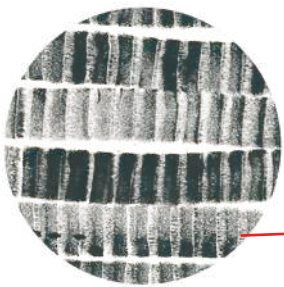

"Japanska interpretacija
ljepote nije statična nego
u stalnim promjenama -
u dolasku i odlasku godišnjih
doba, na primjer; u stalnoj
mijeni svjetlosti uzrokovanim
promjenama vremena;
u promjenama boja prirode.
Mi ljepotu doživljavamo
intuitivno."

Tadao Ando

3-5

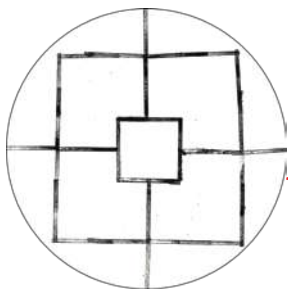

VILA CUVAJ

Zamenhoffova 17

Smještena u zelenilu, prožima se s okolinom u koju je uronjena. Poput japanskog koncepta prožimanja interijera s eksterijerom. Baza kuće obložena kamenom, u kontrapunktu je s pločama koje variraju u valerima žute i narančaste boje.

STAMBENA ZGRADA ZANATLIJSKOG DRUŠTVA

Pantovčak 3-5

Svojim zakrivljenim krilom slijedi geometriju Pantovčaka. Specifičnog S tlocrta sa zanimljivim ekspresivnim grafizmom na fasadi. Najsuptilnije je artikulirano Planićevo ostvarenje u kontekstu organskog koncepta i ekspresivnosti izričaja.

Arhitekt Stjepan Planić za vrijeme svog radnog vijeka osmislio je više od 700 projekata.

**RODNA KUĆA I ATELJE
ARHITEKTA STJEPANA PLANIĆA**

"Radni proces japanskih i europskih arhitekata je jako različit. Za Europljane je princip prvenstven, i on određuje radni proces. Japanski način je da se počne stvarati - i iz tog radnog procesa će se roditi principi koji se stalno mijenjaju."

Jun Aoki

27

30

PANTOVČAK

ZELENGAJ

KRALJEVEC II

KRALJEVEC

VIJENAC

TUŠKANAC

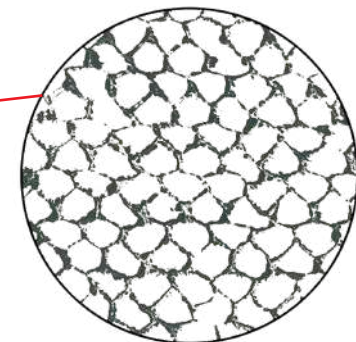
CMROK

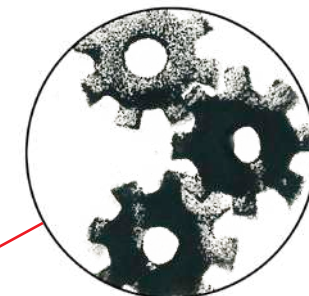
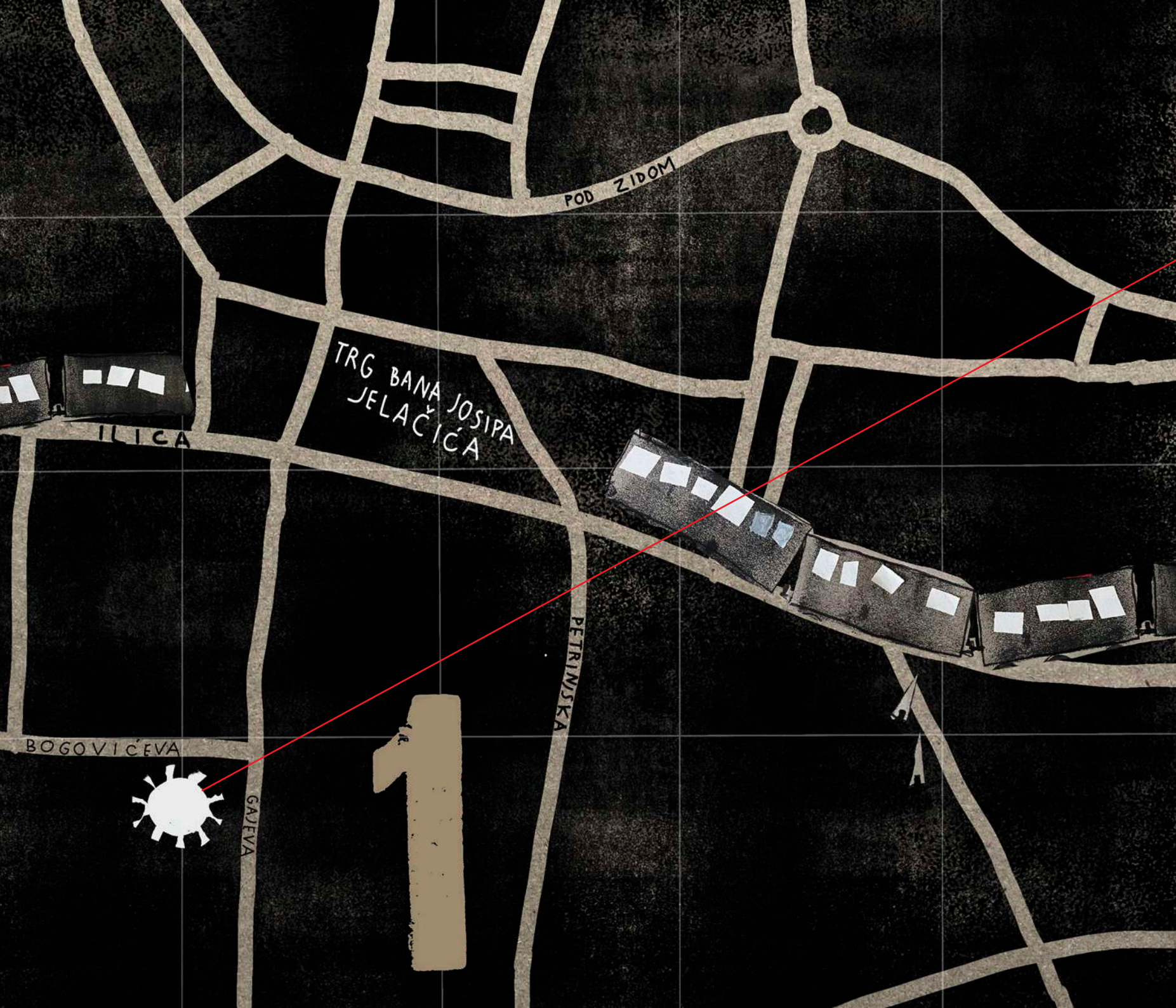
JURJEVSKA

GORNJE PREKRIŽJE

VILA FUHRMANN
Gornje prekrizje 30
Odražava koncept arhitekta i dizajnera Franka Lloyda Wrighta - ideju okupljana oko ognjišta. Fascinantna vila okruglog tlocrta i organskog prostornog koncepta, kontrapunkt kamena i drva kojim je obavijen kat vile s plitkim stožastim krovom, savršeno se uklapa u eksterijer s kojim je srasla.

Arhitekt Stjepan Planić koristi materijal podneblja u kojem gradi, tako je na svojim projektima u Zagrebu često koristio sljemenski kamen sivo-zelene boje.

**POSLOVNO - STAMBENA
ZGRADA NAPREDAK**

Bogovićeveva 1 / Gajeva

Pokretačku energiju ove Planićeve građevine naglašava vijenac koji podsjeća na zupčanik na obodu zakrivljene fasade na kojoj se ritmički nižu prozori koji reflektiraju okolne zgrade, oblake i nebo kao spoj prirode koja nas okružuje i mehaničkog ritma ljudskog dostignuća u samom centru grada.

MALA IZ KOŠARE

Arhitekt Stjepan Planić često je koristio tradicionalne materijale (one korištene u ruralnim podnebljima) koje je na suvremen način dovodio u sintezu i na sebi svojstven način uklapao u svoje projekte.

Tako je u projektu na zagrebačkom Goljaku za Vilu Stahuljak osmislio ogradu s ulaznim vratima načinjenu od ispletenog pruća. Vrata su bila automatizirana i otvarala su se uz pomoć električne energije.

Upravo zbog ove ograde djevojčicu koja je stanovala u vili djeca u školi prozvali su "Mala iz košare".

Arhitekt Planić vodio je računa i o flori koja je bila sastavni dio filozofije njegovih projekata, a i sam je puno znao o različitim vrstama biljaka s ovog podneblja.

Uz ogradu Vile Stahuljak bili su zasađeni suncokreti koji su bili u sinergiji s arhitekturom i korištenim materijalima.

Materijali i način obrade betona i žbuke (ŠARE koje se pojavljuju na fasadama, kako ih je nazivao) ono je po čemu su građevine arhitekta Planića dobivale njegov potpis.

Često je u svojim projektima koristio one materijale koji nisu zadovoljavali standarde, bile su to prepečene ploče ili ploče neujednačenih nijansi koje nisu zadovoljavale standarde za daljnju distribuciju.

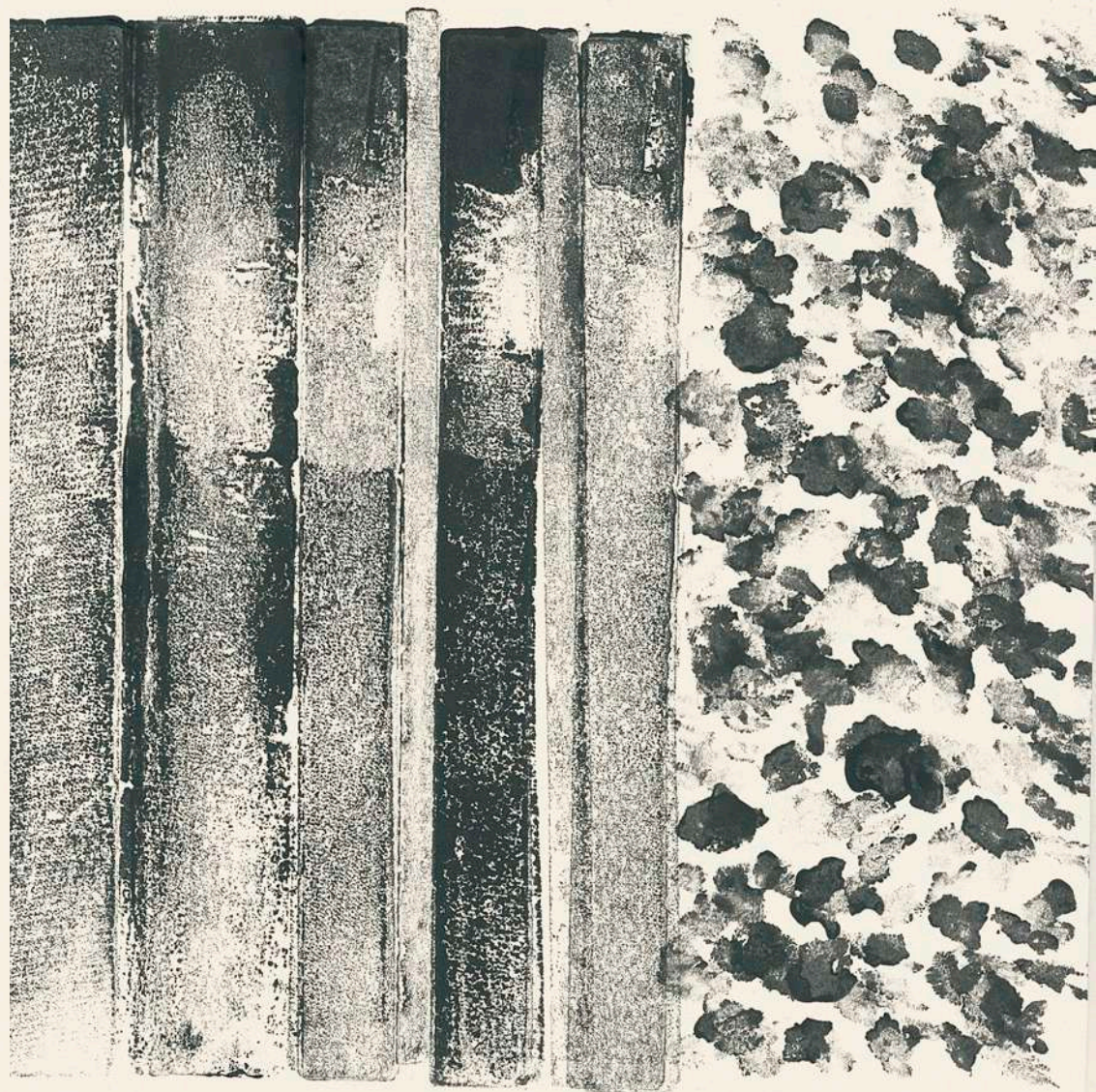
Upravo u takvim nestandardiziranim materijalima Planić vidi ljepotu. S ovim materijalima njegove kuće često dobivaju jednu drugačiju neizrecivu dubinu i posebnu ljepotu.

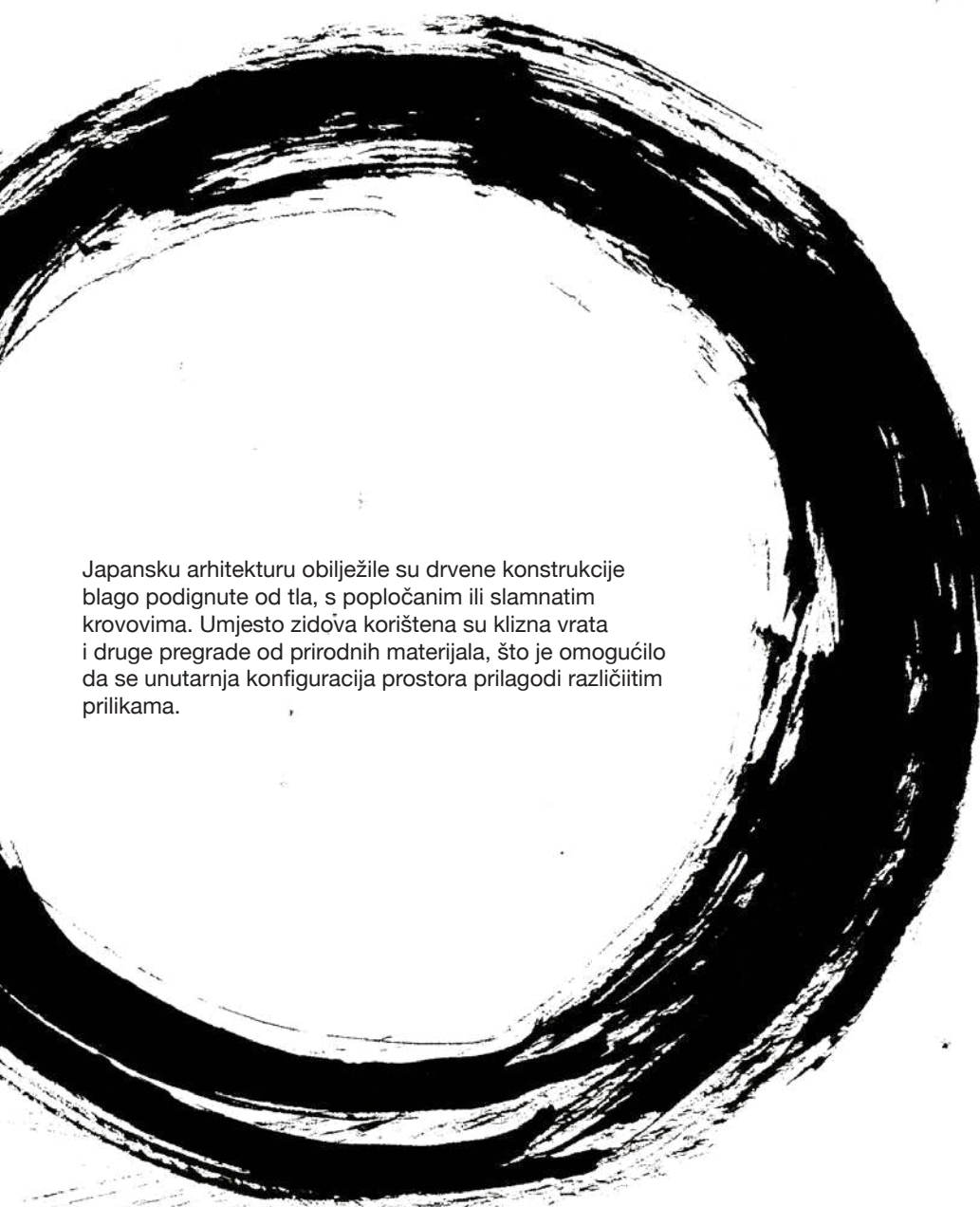

Arhitekt Stjepan Planić u projektima na jadranskoj obali pri gradnji često je koristio strukturu jednozrnatog betona (beton pomiješan s drobljenim kamenom) što je nazivao tučenim srebrom”.

“... umjetnost možemo početi dublje razumijevati tek onda kad shvatimo da ona teži ljepoti koja se krije u prirodnom nesavršenstvu ili čak ružnoći.”

D. T. Suzuki

Japansku arhitekturu obilježile su drvene konstrukcije blago podignute od tla, s popločanim ili slamnatim krovovima. Umjesto zidova korištena su klizna vrata i druge pregrade od prirodnih materijala, što je omogućilo da se unutarnja konfiguracija prostora prilagodi različitim prilikama.

raditi i stanovati u vrtovima

"Idealna građevina za mene je ona u kojoj ljudi nisu svjesni nje same, nego samo prirode..."

Arhitektura i okoliš su različiti, ali ja ih želim povezati.

U našoj japanskoj tradiciji, arhitekt i krajolik su uvijek bili isprepleteni."

Kengo Kuma

"Ja sam uvijek bio blizak prirodi. Moj rad za mene znači moderirati prirodu. Za mene bi idealni način bio da živimo potpuno uronjeni u prirodu. Ja uvijek želim osjećati okolinu, vjetar koji puše, gledati u nebo."

Hiroshi Hara

Danijel Srdarev
PLANIĆ - TEKSTURE ARHITEKTURE

Ilustracije: Danijel Srdarev
Dizajn: Danijel Srdarev
Autor koncepta: Danijel Srdarev
Konzultantica: Ivana Haničar Buljan

Popis digitalnih preslika i arhivski izvori:

str. 6
Le Corbusierov paviljon za Zürich
snimio: Danijel Srdarev

str. 9, 10
Stambena zgrada zanatlijskog društva
Arhiv Planić, vlasništvo Stjepana Lončarića, na pohrani u Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu

str. 13, 14
Atelier Planić 1930-ih
Arhiv Planić, vlasništvo Stjepana Lončarića, na pohrani u Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu

str. 24
Raditi i stanovati u vrtovima (plakat)
Arhiv Planić, vlasništvo Stjepana Lončarića, na pohrani u Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu

str. 25
Draškovićeve 47, terasa
Arhiv Planić, vlasništvo Stjepana Lončarića, na pohrani u Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu

Citati:

str. 7, Alvar Aalto - Second Nature, Vitra Design Museum, 2014
str. 9, Gian Carlo Calza, Japan Style, Phaidon Press Ltd., 2007
str. 14, 22, 23, 25, "20 Japanese Architects" by: Roland Hagenberg, Publisher Vincent Chen, Garden City Publishers, 2009

Literatura:

Janson, Horst Woldemar: Povijest umjetnosti, Stanek, Varaždin, 2003., Miško Šuvaković: Pojmovnik suvremene umjetnosti, Horetzky, Zagreb, Vlees & Beton, Gent, 2005., Gian Carlo Calza, Japan Style, Phaidon Press Ltd., 2007, "20 Japanese Architects" by: Roland Hagenberg, Publisher Vincent Chen, Garden City Publishers, 2009, Aleksander Laslo, Arhitektonski vodič (Arhitektura Grada Zagreba) 1898.-2010., Arhitekst d.o.o., Društvo arhitekata Zagreb, 2010., Alvar Aalto - Second Nature, Vitra Design Museum, 2014

Zahvaljujem IPU i Ivani Haničar Buljan voditeljici Arhiva Planić na konzultacijama, Stjepanu Lončariću na ustupljenim fotografijama, dr.sc. Ivi Ceraj, dr.sc. Vjeri Bonifačić i Luki Jurasu.

Zagreb, 2022.

Platforma: ARHITEKTURA ZA DJECU www.arhitekturazadjecu.com

Projekt je realiziran u suradnji s Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske.